

ภาวะผู้นำกับการบริหารงานภาครัฐ Leadership and Public Administration

อานุภาพ ปัญญา¹

Arnuparp Panya

Received: July 18, 2024. Revised: September 12, 2024. Accepted:
February 25, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารงานภาครัฐผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร พบว่า ผู้นำที่มีความเชี่ยวชาญและความสามารถในการจัดการปัญหาทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและเสริมความสามัคคีในสังคม การบริหารงานภาครัฐที่ดีสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นระบบและมีความโปร่งใส ช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม การมีระบบการเมืองที่มีความเป็นระบบและโปร่งใสช่วยเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกับประชาชนช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมืองและสร้างการเข้าใจกันในสังคมในทางปฏิบัติการ ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองสามารถลดความขัดแย้งและสร้างการเข้าใจกันในสังคม ดังนั้น การมีผู้นำที่มีความสามารถและจริยธรรมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศไทยในปัจจุบัน

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำ, การบริหารงานภาครัฐ

Abstract

The study of leadership and public administration revealed that through document analysis, the researcher found that leaders skilled in managing political issues play a crucial role in fostering public confidence and strengthening social cohesion. Effective public administration creates a transparent and systematic political environment, sustainably benefiting the economy and society. Strong relationships between leaders and citizens enhance political trust and mutual understanding in

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,

Master of Political Science College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat
University E-mail: s65563825025@ssru.ac.th

society. Politically knowledgeable leaders adept at resolving political issues can reduce conflicts and promote societal harmony. Therefore, having politically capable and ethical leaders is vital for advancing Thailand's economy and politics in the present day.

Keywords: Leadership, Public Administration

บทนำ (Introduction)

ผู้นำทางการเมืองนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถบริหารประเทศได้โดย สามารถแก้ไขได้ทั้งปัญหาเฉพาะหน้า และในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์และวุฒิการทำงานได้เป็นอย่างดี และในความสามารถนั้น ๆ จะต้องเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นด้วยนายกรัฐมนตรีคนที่ 29 ของประเทศไทย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ถึง 22 สิงหาคม พ.ศ. 2566 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก่อนจะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้เคยดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บัญชาการทหารบก คนที่ 37 ดำรงตำแหน่ง วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2557 ก่อนจะเกิดความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของประชาชนอย่างชัดเจนเป็น 2 ฝั่งและพร้อมที่จะมีการทำร้ายซึ่งกันและกัน ฝ่ายรัฐบาลรักษาการณ์ในเวลานั้นอย่าง นายนิวัฒน์ อารังบุญทรงไพศาล ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ จึงมีการประกาศกฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักรไทย ในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ในฐานะของบัญชาการทหารบก (กันทิมา ตีรภู, 2560)

การบริหารราชการแผ่นดินในฐานะนายกรัฐมนตรีช่วงแรกของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยขึ้นมา เช่น (1) คณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่ช่วยเหลือนายกรัฐมนตรีในการบริหารราชการแผ่นดินรับผิดชอบกระทรวงต่างๆ นำนโยบายจากนายกรัฐมนตรีส่งต่อไปยังข้าราชการประจำแต่ละกระทรวงนำไปปฏิบัติตาม (2) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ในการตรากฎหมาย พิจารณาสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี การแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ทั้งตำแหน่งของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ (3) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ให้ข้อคิด ให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาล หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือนายกรัฐมนตรี อาจจะให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อร่วมกันพิจารณาการแก้ไขปัญหาของประเทศ (4) สภาปฏิรูปแห่งชาติ ทำหน้าที่เสนอแนวคิดแนวทางการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ทุก ๆ ด้านไปที่รัฐบาลหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานราชการต่าง ๆ จะนำไป

ปรับปรุง ปรับใช้กับหน่วยงานของตนเอง และหากแนวคิดใดจะต้องมีกฎหมายรองรับ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติจะยกร่างเป็นกฎหมายและนำเสนอต่อ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ต่อไป 5 คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ในการจัดทำรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา ด้วยการนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ รวมถึงหน่วยงานราชการและภาคประชาชนมาพิจารณา ก่อนส่งให้สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ พิจารณาและบังคับใช้ต่อไป (ภูมิ มูลศิลป์ และคณะ, 2565) ต่อมา ได้ก้าวเข้ามามีอำนาจทางการเมืองจากการรัฐประหาร ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 (วาสนา นาน่วม, 2558) ในฐานะเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ (คสช.) มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 ขึ้นแทน จากรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ทำให้เกิดองค์กรที่เข้ามาบริหารประเทศและร่างรัฐธรรมนูญก่อนให้มีการเลือกตั้งฉบับใหม่ คือ คณะ รักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.), คณะรัฐมนตรี (ครม.), สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.), สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ (สปท.), สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช) และ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ (วุฒิสภา, 2557) และในวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2557 สภานิติ บัญญัติแห่งชาติได้มีมติเลือก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี คนที่ 29 ของไทย (วุฒิสภา, 2557) ในช่วงการเข้ามาของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ปลายปี พ.ศ.2557 นั้นขัดต่อรูปแบบการ ปกครองแบบประชาธิปไตย และจากหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทยที่มีการปลูกฝัง ค่านิยมแบบประชาธิปไตย ผ่านการกล่อมเกลางานการเมือง ซึ่งพฤติกรรมของประชาชนน่าจะมี แนวโน้มไปในทางการเป็นพลเมืองที่นิยมการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้นำรัฐบาล แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการรัฐประหารของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จะมีภาพประชาชนที่ออกมาสนับสนุน เราจะเห็นภาพประชาชนนำดอกไม้ไปให้ทหาร เพื่อให้กำลังใจ ที่เป็นกระแสไปทั่วบ้านทั่วเมือง รวมถึงแนวโน้มความนิยมในรัฐบาลทหารจากผลสำรวจสำนักต่างๆ ที่ออกมาในช่วงนั้นที่ให้เห็นความนิยมอย่างสูง

ภาวะผู้นำกับการบริหารงานภาครัฐภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์ โอชา มีผลกระทบในหลายด้าน โดยคะแนนนิยมของพลเอกประยุทธ์ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2561 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายและความสำคัญของการบริหารงานของรัฐบาลต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถจัดการกับปัญหา และสร้างความนิยมได้อย่างยั่งยืนในทางการเมืองได้

ความหมายของผู้นำทางการเมือง

เยาวยา เดชะคุปต์ (2522) กล่าวว่า ผู้นำคือ บุคคลที่พยายามรวบรวมความต้องการและประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นร่วมกัน ผู้นำมีส่วนช่วยให้กลุ่มกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานและดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นโดยวิธีที่เหมาะสม และผู้นำไม่จำเป็นต้องมีอำนาจสูงสุด แต่เป็นผู้ที่สามารถกระตุ้นให้คนทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมั่นกันได้โดยไม่ต้องใช้ความเสียหายในกระบวนการนั้น ผู้นำสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันและสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มได้โดยใช้ความสามารถในการสื่อสารและประสานงานอย่างเหมาะสม ผู้นำสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนให้กลุ่มทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตไปในทิศทางที่ถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้บนพื้นฐานของความเข้าใจและความไว้วางใจร่วมกันในกลุ่มนั้นๆ ไม่ว่าผู้นำจะอยู่ในตำแหน่งใดในโครงสร้างองค์กรหรือกลุ่มงานนั้น ๆ บทบาทของผู้นำคือการสร้างแรงจูงใจและการกระตุ้นให้คนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมั่นกันได้ในการต่อสู้สำเร็จในงานที่กำลังทำอยู่ ดังนั้น บทบาทของผู้นำคือการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างเป็นสามัคคีและสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในกลุ่ม และให้แรงจูงใจในการเติบโตและพัฒนาต่อไปในทิศทางที่ถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมั่นกันได้ในการต่อสู้สำเร็จในงานที่กำลังทำอยู่ ผู้นำมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมั่นกันได้ในการต่อสู้สำเร็จในงานที่กำลังทำอยู่

ประทุม แป้นสุวรรณ (2522) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมและสามารถนำสมาชิกในการปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้อย่างดี ผู้นำมีความสามารถในการเข้าใจและปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างคล่องแคล่ว รวมถึงมีความเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีความเป็นธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ในกลุ่ม นอกจากนี้ยังสามารถสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นและสนับสนุนให้สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความคิดริเริ่มและการปฏิบัติงานที่มีวินัยและเป็นระเบียบ ผู้นำยังต้องมีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและฟังเสียงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป สุดท้ายผู้นำยังต้องมีความเป็นสมาชิกที่ดีและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกในกลุ่มด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ผู้นำเป็นตัวแทนที่ดีและสามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน ดังนั้น บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหล่านี้จะเหมาะที่จะเป็นผู้นำที่ดีและมีความสำเร็จในการนำกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้

Guba (1990) กล่าวว่า การใช้อำนาจเพื่อเป็นผู้นำไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณของอำนาจเท่านั้น การเป็นผู้นำมีความหมายในการแนะนำและกระตุ้นกลุ่มให้ปฏิบัติงานไป

ในทิศทางที่เหมาะสมต่อเป้าหมายขององค์กรหรือกลุ่มงาน บุคคลที่ใช้อำนาจที่ติดมากับตำแหน่งอาจเป็นผู้บริหารที่ดำเนินงานตามแผนที่มียู่ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการกระตุ้นและแนะนำผู้อื่นในกลุ่ม อย่างไรก็ตามผู้บริหารที่เป็นผู้นำด้วยอำนาจของตนเองอาจสามารถให้แรงบันดาลใจและสร้างความสามัคคีในกลุ่มได้เช่นกัน

ดังนั้น บุคคลที่ใช้อำนาจของตนเองในการเป็นผู้นำสามารถเป็นหัวหน้าหรือผู้บริหารได้เช่นกัน ความสามารถในการนำและกระตุ้นกลุ่ม ความเป็นผู้นำมักเป็นปัจจัยที่สำคัญกว่าการมีอำนาจจากตำแหน่งอย่างเดียว แม้ผู้นำที่ไม่ได้มีตำแหน่งหรืออำนาจเป็นอย่างมาก ก็ยังสามารถมีผลกระทบในการนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้ดี เนื่องจากมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมและความเชื่อมั่นที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่นในกลุ่ม ดังนั้น การเป็นผู้นำมักมีความสำคัญมากกว่าการมีอำนาจจากตำแหน่งหรือตำแหน่งทางการเมืองในการนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จในงานหรือองค์กร

ความสำคัญของผู้นำทางการเมือง

โดยทั่วไปในการทำงานกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ ผู้นำกลุ่มมีความสำคัญต่องานของกลุ่ม ผู้นำมีอิทธิพลต่อผลผลิตของทีม อิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงกลุ่ม สร้างค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติต่อกลุ่ม ผู้นำมีบทบาท การเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน การดำเนินงานของกลุ่ม ความก้าวหน้าของสมาชิกกลุ่ม หากกลุ่มมีภาวะผู้นำที่ดีก็จะทำให้หน่วยก้าวหน้า ส่วนผู้นำเชิงลบอาจใช้อิทธิพลในทางที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้นำเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจออกคำสั่งและกำหนดนโยบายกลุ่ม ในลักษณะของผู้นำพลวัต (Dynamic Leader)

ผู้นำในสังคมไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่มักเป็นผู้นำแบบ Earned Leader ซึ่งหมายถึงต้องได้รับการยอมรับและเคารพจากผู้ตามโดยเกิดขึ้นจากการสร้างบารมีและความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้คน การที่ผู้นำมีความยอมรับและเป็นที่เคารพนับถือทำให้การปกครองผู้คนเป็นไปอย่างมีความยากลำบาก ความคงอยู่ของผู้นำจึงขึ้นอยู่กับความยอมรับของผู้ตามซึ่งจะไม่คงทนนานถ้าไม่ได้รับการยอมรับอย่างต่อเนื่อง (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย, 2553)

คุณสมบัติของผู้นำทางการเมืองในอุดมคติ

ผู้นำทางการเมืองคือบุคคลที่ต้องมีคุณลักษณะพิเศษที่สามารถเข้าถึงใจของมวลชนและบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแก้ไขปัญหาทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสามารถพิเศษในการใช้คนให้เข้ากันกับงานและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล นอกจากนี้ยังต้องมีวิสัยทัศน์และมีวุฒิภาวะในการทำงานอีกด้วย คุณสมบัติของผู้ผู้นำในอุดมคติ มีอยู่ 4 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

1) ผู้นำจะต้องมีความรู้กล่าวคือ มีความรู้และความเข้าใจในประเด็นปัญหาต่าง ๆ พร้อมกับข้อมูลที่เพียงพอเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ผู้นำจะต้องสามารถใช้ข้อมูลและทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงปัญหาที่เกิดจากเหตุการณ์ธรรมชาติ เช่น ภัยพิบัติ อุทกภัย แผ่นดินไหว รวมถึงปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจ ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่มองไปข้างหน้าและวางแผนในการพัฒนาต่อไปในอนาคต และต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ข้อมูลปัจจุบันแล้ว ความเข้าใจในประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เข้าใจที่มาและการพัฒนาของสังคม และมีการเปรียบเทียบกับสังคมอื่น ๆ เพื่อเสริมความเข้าใจ ผู้นำจำเป็นต้องสามารถวิเคราะห์ปัจจุบันด้วยมิติประวัติศาสตร์และมีวิสัยทัศน์ในอนาคต

2) ความสามารถความรู้เป็นประโยชน์ในตัวของมันเอง เป็นประโยชน์ของการเป็นฐานในการวิเคราะห์วิจัย เป็นประโยชน์สำหรับการเขียนตำราและการถ่ายทอดวิชา ใน สถาบันการศึกษา แต่สำหรับผู้นำจะต้องมีความสามารถใช้ความรู้ดังกล่าวเพื่อประยุกต์กับการบริหาร ความสามารถของผู้นำจะต้องสามารถจัดการกับการแก้ปัญหาอันเป็นปัญหาที่เกิดจาก ธรรมชาติ เช่น ภัยพิบัติ อุทกภัย แผ่นดินไหว โรคระบาด ฯลฯ โดยต้องสามารถแก้ปัญหาได้อย่างฉับพลัน แต่ที่สำคัญก็จะต้องสามารถแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากการแจกแจงทรัพยากร ไม่สามารถกระทำได้อย่างลงตัว ทักษะในการบริหาร ทักษะในการจัดการ จึงเป็นเรื่อง สำคัญสำหรับการเป็นผู้นำ ผู้นำต้องมีทั้งความรู้ทางทฤษฎีและความสามารถในการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอันซับซ้อนของเศรษฐกิจซึ่งโยงใยกับเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและเศรษฐกิจโลก

3) ความเป็นผู้นำทางการเมือง บุคคลที่จะเป็นผู้นำทางการเมืองจะต้องมีคุณสมบัติของผู้ผู้นำคนที่มีความรู้ความสามารถ อาจไม่ใช่คนที่มีความเป็นผู้นำทางการเมือง ความเป็นผู้นำทางการเมือง นั่นคือความสามารถในการทำตน ให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น จะด้วยผลงาน ด้วยวาทศิลป์ ด้วยประวัติอันดีเยี่ยม แต่ความเป็นผู้นำไม่ได้อยู่ แค่การเป็นที่ยอมรับเท่านั้น ต้องอยู่ใน ฐานะที่จะชักจูงคนอื่นให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่เพื่อจะบรรลุเป้าหมาย ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถเป็นทุนอยู่แล้ว เมื่อผสมผสานกับคุณลักษณะของความเป็นผู้นำทางการเมืองย่อมจะได้เปรียบ มีความยุติธรรม มีความใจกว้าง แต่ยึดมั่นในหลักการความถูกต้องจนมีความน่าเชื่อถือทางการเมือง (Political Credibility) ทั้งหลายทั้งปวง ดังกล่าวนี้นี้จะขึ้นอยู่กับบุคลิก ซึ่งมาจากการอบรม สั่งสอนในครอบครัวและประสบการณ์ชีวิต

4) การมีจริยธรรม คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้นำทางการเมือง คือ จริยธรรม เพลโต เคยกล่าวไว้เมื่อสองพันปีที่แล้วว่าผู้ปกครองที่ดีที่สุดคือกษัตริย์ที่เป็นนักปรัชญา (Philosopher-King) ของจ็อกกล่าวว่าผู้มีอำนาจจะต้องมีคุณธรรม ทั้งนี้เนื่องจากของจ็อกเกรงว่าถ้าผู้มีอำนาจไม่มีคุณธรรมก็จะกลายเป็นทรราช ลอร์ด แอคตัน (Lord Acton) เคยเตือนไว้ว่า อำนาจมีแนวโน้มที่จะทำให้ เสียคน และอำนาจเด็ดขาดก็จะทำให้เสียคนมากยิ่งขึ้น (Power tends to corrupt and absolute power corrupts absolutely) ทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าวนี้คือความวิตกกังวลของนักคิดเรื่องอำนาจ มียุ่ว่าผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจถ้าไม่มีระบบคอยตรวจตราถ่วงดุล ระหว่างนิติบัญญัติบริหาร ตุลาการ ที่เรียกว่า Balance of powers, Separation of powers หรือ Checks and balances ก็ จำ ต้อง มี จริยธรรมของผู้ปกครองบริหารเป็นเครื่องชี้แนวทาง จะมีหลักการสำคัญคือ หลักนิติธรรม (The rule of law) ธรรมาภิบาล (Good Governance) มารยาททางการเมือง วิญญาณความเป็นประชาธิปไตย (Democratic Spirit) ค่านิยมและปทัสถาน ประชาธิปไตย (Democratic Ethos) เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่สำคัญที่สุด ผู้นำภายใต้ระบบการเมืองแบบเปิดจะยึดหลักการที่อับราฮัม ลินคอล์น ได้ กล่าวไว้คือ ประชาธิปไตยเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ผู้นำทางการเมืองมาจากประชาชน จึงต้องทำเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ เพราะอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ผู้นำมีโอกาสบริหารประเทศก็โดยการยินยอมของประชาชน เป็นสัญญาประชาคม (Social Contract) เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของมวลชนส่วนใหญ่ (General Will) (ลิจิต ซีรเวคิน, 2548)

แบบของผู้นำทางการเมือง

ได้มีการแบ่งลักษณะผู้นำไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้ (วิชย ชัชวาลวิทย์, 2536)

1) ผู้นำที่ใฝ่อำนาจเป็นสำคัญ (The Prince) ผู้นำแบบนี้จุดสำคัญของการขึ้นสู่อำนาจนั้น เพราะชอบเป็นผู้ที่อยู่เหนือผู้อื่น เป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยมรอบตัวในการที่จะแย่งชิงอำนาจ และรักษาอำนาจให้อยู่นาน การกระทำของเขาบางอย่างอาจจะผิดศีลธรรม หรือโหดร้ายแต่ผู้นำแบบนี้ก็จะทำได้ทุกอย่าง เพราะเขาอยากมีอำนาจและเมื่อมีอำนาจแล้วก็จะรักษาอำนาจไว้ให้นานที่สุด

2) ผู้นำแบบวีรบุรุษ (The hero) ผู้นำแบบนี้เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ หรือความนึกคิดไปถึงอนาคตตอนยิ่งใหญ่ของสังคมที่รออยู่ในอนาคต เขาจะไม่เพียงแต่จำกัดความนึกคิดแต่สิ่งที่กำลังเป็นอยู่ เท่านั้น เขาจะคิดว่าโชคชะตา (Destiny) ทำให้เขาต้องนำสังคม เขาคิดว่าการเขาสู่อำนาจนั้น เป็นความรับผิดชอบมากกว่าที่จะพอใจในการได้อำนาจ เพราะจะได้อยู่เหนือผู้อื่น (ซึ่งเป็นแบบแรก)

3) ผู้นำแบบซูเปอร์แมน (The superman) Jennings ใช้คำว่าซูเปอร์แมนเพื่อชี้ให้เห็นคนแบบหนึ่งซึ่งต่างคนธรรมดาทั่ว ๆ ไป เพราะคนธรรมดานั้นจะมีลักษณะที่พยายามทำให้ เหมือนกับคนอื่น ๆ ในสังคมส่วนใหญ่ แต่คนแบบซูเปอร์แมนนั้นจะมีความเป็นตัวของตัวเอง เลือกรับแนวปฏิบัติของสังคมที่มีมานานแต่เพียงบางอัน และอาจจะคิดค่านิยมใหม่ ๆ ให้แก่สังคม คนลักษณะนี้ Jennings คิดว่าเป็นลักษณะพิเศษที่มีไม่มากเพราะฉะนั้น จึงอาจจะถือได้ว่า เขาเป็นผู้นำมหาชนในลักษณะของการสร้างแนวความคิดใหม่ๆ เป็นผู้ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง เพราะถ้าคนมัวแต่คิดว่าสิ่งที่คนอื่น ๆ คิดอยู่ทำอยู่นั้นดีพร้อมแล้ว สังคมก็จะเจริญขึ้นไม่ได้เพราะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดผู้นำทางการเมืองควรจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้ง ในปัญหานั้น ๆ สามารถสื่อสารปัญหานั้นให้กับผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่น มุ่งมั่น เป็นที่ยอมรับ มีความน่าเชื่อถือของคนที่อยู่ในสังคม มีจริยธรรม คุณธรรม ยุติธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง สร้างแนวความคิดใหม่ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดประโยชน์สูงสุด

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับการบริหารงานภาครัฐ

ภาวะผู้นำและการบริหารงานภาครัฐมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดทิศทางและความสำเร็จของการบริหารงานภาครัฐ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์สามารถกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาประเทศได้ การบริหารงานภาครัฐต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรวดเร็วและมีความแม่นยำในการประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

นอกจากนี้ ภาวะผู้นำที่ดีจะช่วยสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐในการทำงาน การที่ผู้นำสามารถสื่อสารและประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่นและมีความคล่องตัว การบริหารงานภาครัฐต้องพึ่งพาการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งภาวะผู้นำที่ดีจะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

นอกจากนี้ ภาวะผู้นำยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐบาล การที่ผู้นำมีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบในการบริหารงานจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานภาครัฐและมีความมั่นใจในการปฏิบัติตามนโยบายและข้อกำหนดต่าง ๆ ของรัฐ

สุดท้าย ภาวะผู้นำที่ดีสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้นำมีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์

อย่างถูกต้องจะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างทันเวลาและเหมาะสม การบริหารงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนจึงเป็นผลมาจากภาวะผู้นำที่มีคุณภาพและความสามารถ

ดังนั้น ภาวะผู้นำและการบริหารงานภาครัฐจึงมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง การมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะช่วยให้การบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

บทสรุป (Conclusion)

ผู้นำที่มีความเชี่ยวชาญและความสามารถในการจัดการปัญหาทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและเสริมความสามัคคีในสังคม การบริหารงานภาครัฐที่ดีสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นระบบและมีความโปร่งใส ช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

การมีระบบการเมืองที่มีความเป็นระบบและโปร่งใสช่วยเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกับประชาชนช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมืองและสร้างการเข้าใจกันในสังคมในทางปฏิบัติการ ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองสามารถลดความขัดแย้งและสร้างการเข้าใจกันในสังคม ดังนั้น การมีผู้นำที่มีความสามารถและจริยธรรมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศไทยในปัจจุบัน

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการสังเคราะห์ความสำคัญและประโยชน์ของภาวะผู้นำกับการบริหารงานภาครัฐ พบว่า การพัฒนาและการรักษาภาวะผู้นำที่ดีในด้านต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศในระยะยาวภาวะผู้นำกับการบริหารงานภาครัฐเป็นสิ่งจำเป็น ผู้นำต้องมีทักษะด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ด้านการเมือง
- 2) ด้านเศรษฐกิจ
- 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 4) ด้านสิ่งแวดล้อม
- 5) ด้านเทคโนโลยี
- 6) ด้านจริยธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กันทิมา ติรฎ. (2560). **พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อธุรกิจร้านอาหารริมน้ำ ในเขตเกาะเมือง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. (ปริญญาานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ประทุม แป้นสุวรรณ. (2522). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2553). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภูมิ มูลศิลป์ ศิริพร ดาบเพชร จุลศักดิ์ ชาญณรงค์ ชูเดช โลศิริ อัญชลี ศรีกลชาญ และ วิศรุต สำลื้ออ่อน. (2565). การสำรวจและติดตามการดำเนินงานการปฏิรูปด้านกฎหมายของประเทศไทย.วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 11(3), 195-220.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). **กิจกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2545). **การเมืองการปกครองของไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วาสนา นาน่วม. (2558). **“บิ๊กตุ๋” นายกะ โหด มัน ฮา**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วิชัย ชัชวาลวิทย์. (2560). **พฤติกรรมทางการเมืองของประธานาธิบดี บิล คลินตัน**. (ปริญญาานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วุฒิสภา. (2557). **ข้อมูลการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ**. สืบค้นเมื่อ มกราคม 7, 2567, จาก <https://www.senate.go.th/view/1/Guba>,
- E. G. (1990). **The paradigm dialog**. Newbury Park, CA: Sage.